

Massiv ökning av civila dödsoffer i Afghanistan

Antalet afghanska civila som dödas i amerikanska eller Natoleda flyganfall har tredubblats under de senaste åren. Det skriver människorättsorganisationen Human rights watch, HRW, i en nyutkommen rapport.

Under 2006 dödades 116 civila i flyganfall av amerikanska trupper eller den Natoleda internationella säkerhetsstyrkan ISAF i Afghanistan. Förra året var siffran nästan tre gånger högre: 321 civila dödades då. I år fram till och med juli månad har minst 119 civila dödats i flyganfall skriver HRW i sin rapport.

Flyganfallet för ett par veckor sedan som FN menar kan ha dödat omkring 90 civila, av dem många kvinnor och barn, är alltså inte inräknat.

USA:s användande av små begränsade marktrupper som ofta kräver snabbinkallat flygunderstöd, är en viktig förklaring till de många civila offren.

Den 8 maj förra året dödades minst 21 civila i Helmandprovin- sen i Sangindistriktet, de flesta var kvinnor och barn. Invånarna på platsen menade att uppemot 80 personer dödades i det amerikanska flyganfallet. Den amerikanska arméns pressmeddelande dagen därpå nämnde inte med ett ord några civila dödsoffer. Enligt bybön Abdul Nasir hade det funnits talibaner i byn tidigare under dagen. Men flyganfallet genomfördes flera timmar senare, då talibanerna enligt Nasir för länge sedan gett sig av från byn.

EN MAJORITET AV de flyganfall som granskas i rapporten har utförts av de amerikanska trupperna i Operation enduring freedom, OEF, inte Natoförbanden. Detta bland annat för att de framför allt är aktiva i de södra och sydöstra delarna av Afghanistan där striderna är som hårdast. Men det handlar också om att OEF ofta förlitar sig på snabbinkallade flyganfall som

inte föregåtts av vare sig någon större planering eller undersökning om det finns civila i området. Dessutom har OEF friare tyglar för när flyganfall kan komma i fråga än de Natoleda trupperna.

Planerade flyganfall med noggrannare förhandskontroll leder sällan till civila dödsoffer. Förra året ledde bara ett planerat flyganfall till civila dödsoffer, likaså 2006, och i år verkar inget planerat flyganfall hittills ha lett till civila dödsoffer. Men de snabbinkallade flyganfall som främst används av OEF-trupperna för att backa upp sina ofta små marktrupper leder till desto fler. Enligt uppgifter till HRW ska sådana flyganfall sättas in som försvar när marktrupper inte kan dra sig tillbaka, men rapporten tar upp flera exempel som pekar på att snabbinkallade flyganfall använts även i andra offensiva situationer, då marktrupper följt upprorsmän.

I planerade flyganfall ska flera processer för att minimera civila

”Alla möjliga försiktighetsåtgärder ska användas för att undvika att civila angrips.”

offer följas i enlighet med internationell rätt som säger att alla möjliga försiktighetsåtgärder ska användas för att undvika att civila angrips och det ställs också högre krav på att till exempel tänkta måltavlor har identifierats på platsen.

NATO-REPRESENTANTER anser också att det råder stor brist på koordination mellan dem och OEF-styrkornas operationer och vissa är kritiska till att USA i för hög utsträckning använder sig av flyganfall.

Enligt uppgifter från advokater som jobbar för Nato och som varit inblandade i flyganfall har OEF

och, eller Nato, vid flera tillfällen inte haft någon information alls om det funnits civila på platsen inför ett flyganfall.

Afghanistans president Hamid Karzai framförde skarp kritik förra sommaren efter att 120 civila dödades bara under juni månad. Efter det användes vissa striktare rutiner kring när ett flyganfall fick användas och antalet civila dödsoffer var avsevärt lägre under den andra halvan av 2007. Men under 2008 har ett stort antal afghanska civila fått sätta livet till på nytt.

RAPPORTEN TAR även upp och riktar kritik mot talibaner, al-Qaida och andra regeringsfientliga styrkor, som står för den övervägande majoriteten av civila dödsoffer. Dessa var ansvariga för minst 950 av sammanlagt 1 633 civila dödsoffer förra året. De anklagas också för att använda civila som mänskliga sköldar.

BELLA FRANK

bella.frank@arbetaren.se